

Fortsättning Chopin

Chopin skrev tio polonäser för solopiano, men före dessa skrev han Grand polonaise brillante för piano och orkester. Han påbörjade verket i hemstaden Warszawa 1830 innan han gav sig ut på en turné som bl.a. tog honom till Wien. I den Österrikiska huvudstaden fick han höra talas om att en revolution brutit ut i Polen och ville genaste resa hem för att strida. Men han avråddes å det bestämdaste av sina vänner som kände till hans veka kroppsbyggnad. Att han var upprörd speglas i den musik han skrev, bl.a. revolutionsetyden op 10:12. Den stora briljanta polonäsen var redan påbörjad som ett virtuost uppvisningsstycke, men är också fyllt av kraft och uttryck. I ett oroligt Europa fortsatte han sin turné till Paris och han skulle aldrig återse sitt födelseland, Polen. Först 1834 lade han en introduktion till sin polonäs i form av ett Andante spianato för ensamt piano. Det är ett mer intimt och balanserat (som ordet betyder) stycke av stor skönhet. Samtidigt arrangerade han hela dubbelverket för ensamt piano.

Stig Jacobsson

Wlänsmusiken

Vill Du få en påminnelse inför konserten?

Prenumerera på vårt nyhetsbrev genom att kontakta

Nils Schönström. Tel 0480-295 19, 0706-45 28 45

E-post: nilschonstrom@telia.com

Hemsida: www.kammarmusikforeningenikalmar.se

K A M M A R M U S I K
F Ö R E N I N G E N I K A L M A R

15 november 2016

MARIANNA SHIRINYAN

Marianna Shirinyans internationella karriär som solist och kammarmusiker fick en rivstart när hon år 2006 vann fem priser under ARD internationella musiktävling i Munchen. Sedan dess är hon en välkommen gäst på alla stora musikfestivaler. Marianna har framträtt tillsammans med bland annat Danmarks symfoniorkester, Köpenhamns filharmoniska orkester, Tapolia Sinfonietta, Göteborgs- och Norrköpings symfoniorkestrar. År 2013 – 2014 var Marianna "Artist in residence" hos Odense symfoniorkester. Sedan 2015 är hon professor vid Norska musikakademien.

PROGRAM:

Peter Tjajkovskij
1840–1893

”Årstiderna” op. 37 (1875-6)

1. Januari (Vid brasan)
2. Februari (Karneval)
3. Mars (Lärkans sång)
4. April (Snödroppar)
5. Maj (Stjärnenätter)
6. Juni (Barkaroll)
7. Juli (Skördefolkets sång)
8. Augusti (Skördetid)
9. September (Jakten)
10. Oktober (Höstsång)
11. November (Trojka)
12. December (Jul)

Tjajkovskij komponerade gärna och mycket för piano och hans mest omfattande verk är den nära femtio minuter långa samlingen Årstiderna. Egentligen borde verket heta Månaderna, för det består av tolv månadsporträtt hållna i en underhållande stil, men mycket tacksamma att spela. Tjajkovskij fick beställning på dessa stycken av redaktören för den i St Petersburg utgivna tidskriften Nuvellist och projektet presenterades för läsarna med orden; ”Vår berömde tonsättare Peter Iljitj Tjajkovskij har accepterat att samarbeta med Nuvellist och kommer under nästa år att skriva en serie pianostycken speciellt för tidningen. Karaktärerna kommer inte bara att speglas av deras titlar, utan även knyta an till den månad då de publiceras.”

Tjajkovskij skrev dessa tolv stycken mellan december 1875 och maj 1876, så den legend som berättat att hans tjänare Aliosha fått order om att påminna honom varje månad och att styckena alltid skrevs hafsigt i sista stund, är uppenbarligen felaktig. I de flesta fall är styckena i denna musikaliska kalender synnerligen inspirerade och attraktiva. Här förenas det slaviska med det västerländska. Som samling publicerades Årstiderna 1885.

Man ska nog inte tolka in månadernas karaktärer alltför bokstavligt, men visst kan man känna januaris vinterkyla växla med den goda värmen från öppna spisen. I februari möts vi av karnevalsstämning, med slädfärder till den ortodoxa kyrkans stora glädjefest. I mars börjar våren komma och lärkan slår sin drill, även om det låter som om den föredragit att stanna kvar i södern. I april vaknar hoppet när snödropparna tittar upp och snön smälter så snabbt att pianisten nästan inte hinner med. Maj bjuder på drömmande nätter medan juni blev samlingens mest kända avsnitt med sin båtfärd. Julis skördefolk är en idealiserad bild, för Tjajkovskij rörde själv aldrig en lie. I augusti är det dags för skörden och mycket arbete på fälten, men i mellanpartiet finns också plats för glädje. Att det är jakt i september går inte att ta miste på och i oktober har allt stannat upp. Tjajkovskij tycks ha skildrat sin egen melankoli, bara för att få nya krafter i november när den första snön gör allt rent och vitt och ett trespann hörs i mellandelen. December blir en kokett vals som tolkar tidens visiter, måltider och glädje.

- PAUS -

Frédéric Chopin
1810–1849

Ballad nr 3 Ass-dur op 47
Ballad nr 4 f-moll op 52
Berceuse Dess-dur op 57
**Andante spianato och Grande polonaise
brillante op 22**

1. Andante spianato (Tranquillo)
2. Grande polonaise brillante Ess-dur
(Allegro molto - meno mosso)

Ingen tonsättare har som den polsk-franske Frédéric Chopin förnyat och berikat pianomusiken och han gjorde det i en rad olika former. Förutom att han komponerade ett par flersatsiga sonater utvecklade han också de ensatsiga nocturnerna, mazurkorna, preludierna och många andra sorters genrestycken. Med en ballad avses vanligen en lång vokalkomposition med många verser som dramatiskt och detaljerat tolkar ett händelseförlopp och där musiken följer med i de skiftande stämningarna på ett målande sätt. En ballad för ensamt piano är skapad på liknande sätt, men lyssnaren får aldrig ta del av orden. Tonsättaren vill berätta något, men kanske blir det mer en abstrakt saga, där man själv får föreställa sig händelserna. För det mesta har upphovsmanen inte avslöjat innehållet. Chopin skrev sina fyra ballader mellan 1836 och 1843 och i fallet med sin tredje ballad gjorde han ett undantag och berättade att det var Adam von Mickiewicz dikt Undine han haft i tankarna när han komponerade musiken. Den långa och innehållsrika dikten handlar om en vattenandes tragiska kärlekshistoria. Men låt inte er fantasi bindas av detta. Denna tredje ballad komponerade han 1841.

Även den fjärde balladen (1842) sägs ha varit inspirerad av något av den polske nationalskalden Mickiewicz. De var landsmän och goda vänner och båda levde i exil i Paris. Men vilken dikt och vilket innehåll den fjärde balladen skulle skildra talade Chopin aldrig om. Vad man kan säga är att han i detta verk visat ett ovanligt stort intresse för lärd kontrapunkt och sällan har han nått fram till ett så genialt konstnärligt resultat. Visst händer det mycket i musiken – man vad? Inga ord finns till vårt stöd så lyssnaren får själv leva sig in i musiken.

I Chopins enda Berceuse hittar vi en genomgående lätt vaggande basfigur som ständigt upprepas i vänster hand. Med virtuos elegans har Chopin sedan liksom improviserat glittrande ackord, arabesker, drillar och passagekaskader i högerhanden. Musiken börjar drömskt och rofylt för att bli allt snabbare och blomma ut i en virtuos koloratur och briljans. Mot slutet sjunker musiken åter till ro, allt med delikatess och stor hantverksskicklighet.

Fortsättning på nästa sida